

Жоба туралы қысқаша ақпарат

Жоба аты	АР27511639 «Отандық өсімдік шикізаты негізінде қабынуға қарсы және антиоксиданттық белсенділігі бар фармацевтикалық заттарды әзірлеу және стандарттау»
Жоба өзектілігі	Жобаның идеясы - <i>Cirsium arvense</i> және <i>Cirsium vulgare</i> өсімдік компоненттері негізінде қабынуға қарсы және антиоксиданттық қасиеттері бар препараттарды жасаудың тиімді технологияларын әзірлеу. Қазақстан Республикасында бірегей өсімдік ресурстары бар, алайда көптеген дәрілік өсімдіктердің фитохимиялық құрамы жеткілікті зерттелмеген күйінде қалған және де өсімдіктердің фармакологиялық белсенділігі туралы деректердің шектеулі болуына байланысты оларды медициналық практикада пайдалану шектеулі болып қалуда. Осыған байланысты биологиялық белсенді заттар кешендері бар өсімдік шикізаты негізінде дәрілік заттарды әзірлеу маңызды және басым ғылыми міндет болып табылады. Бұл мәселені шешу осындай фармацевтикалық өнімдерді алудың инновациялық технологияларын әзірлеуді және олардың қабынуға қарсы және антиоксиданттық қасиеттерін жан-жақты зерттеуді талап етеді. Жоба шеңберінде далалық қалуен (<i>Cirsium arvense</i>) және кәдімгі қалуен (<i>Cirsium vulgare</i>) қоса алғанда, Қазақстанның дәрілік өсімдіктерінің биоактивті компоненттеріне негізделген сапасы, қауіпсіздігі және тиімділігі жоғары инновациялық дәрілік заттарды әзірлеу және стандарттау көзделеді. Эксперименттік зерттеулер жүргізу Қазақстан аумағында қолданылатын фармакопелардың талаптарына сәйкес келетін шикізатты, қосалқы заттар мен әдістемелерді, сондай-ақ Қазақстан Республикасының басқа да регламенттеуші нормативтік актілерін қолдана отырып жүзеге асырылатын болады. Алынған препараттарға фармакогностикалық, фитохимиялық, фармацевтикалық, технологиялық, микробиологиялық және клиникаға дейінгі зерттеулер жүргізу жоспарлануда. In vitro және in vivo әдісімен дәрілік заттардың қабынуға қарсы және антиоксиданттық белсенділігі зерттелетін болады.
Жоба мақсаты	Жобаның мақсаты - Қазақстан аумағында өсетін далалық қалуен (<i>Cirsium arvense</i>) және кәдімгі қалуен (<i>Cirsium vulgare</i>) өсімдік шикізаты негізінде қабынуға қарсы және антиоксиданттық белсенділігі бар дәрілік заттарды алу, сапа параметрлерін стандарттау және олардың қауіпсіздігін кешенді бағалау технологиясын ғылыми және эксперименттік негіздеу болып табылады.

Жоба міндеттері	1. Қазақстан аумағында өсетін далалық қалуен (<i>Cirsium arvense</i>) және кәдімгі қалуен (<i>Cirsium vulgare</i>) өсімдік шикізатына фармакогностикалық зерттеулер мен стандарттау жүргізу. 2. Қазақстан аумағында өсетін далалық қалуен (<i>Cirsium arvense</i>) және кәдімгі қалуен (<i>Cirsium vulgare</i>) дәрілік өсімдік шикізатынан сығындылар алу үшін экстракция әдістерін әзірлеу және оңтайландыру. 3. Алынған дәрілік заттар үшін сапа ерекшеліктерін және талдамалық әдістемелерді әзірлеу. 4. Далалық қалуен (<i>Cirsium arvense</i>) және кәдімгі қалуен (<i>Cirsium vulgare</i>) негізделген дәрілік заттардың тұрақтылығын бағалау. 5. Әзірленген дәрілік заттардың қауіпсіздігін, тиімділігін және ерекше фармакологиялық белсенділігін (қабынуға қарсы және антиоксидантты) зерттеу.
Күтілетін және қол жеткізілген нәтижелер	Жобаны іске асыру мақсатында өсімдік шикізатын жинауды, кептіруді, макро - және микроскопиялық талдауды, сондай-ақ сапаның фармакопеялық параметрлерін айқындауды және фитохимиялық талдауды қамтитын фармакогностикалық зерттеулер жүргізілетін болады. Сондай-ақ бірқатар химиялық зерттеулер (биологиялық белсенді заттардың топтарын талдау үшін), физика-химиялық әдістер (компоненттерді сәйкестендіру және сандық анықтау үшін), фармако-технологиялық сынақтар (белсенді заттардың нақты фармакопеялық сипаттамаларын зерттеу үшін), биологиялық зерттеулер (аэробты микроорганизмдердің өміршеңдігін бағалау үшін) және басқа да тиісті әдістер жүзеге асырылатын болады. Зерттеу барысында алынған нәтижелер мен әзірленген дәрілік заттар іргелі медициналық зерттеулер саласында да, отандық фармацевтика саласының практикалық қызметінде де қолданылады.
Зерттеу тобы мүшелерінің аты-жөні, идентификаторлары (Scopus Author ID, Researcher ID, ORCID, бар болса) және сәйкес профильдерге сілтемелер	1. Картбаева Эльмира Бекболовна – жоба жетекшісі, PhD, қауымдастырылған профессор. Scopus ID – 57203517538 Web of Science Researcher ID 2115-2022 https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57203517538 ORCID ID: https://orcid.org/0000-0003-0135-5818 2. Сейтимова Гульназ Абсаттаровна – PhD, қауымдастырылған профессор. Scopus ID – 56268887500. Web of Science Researcher ID B-1744-2015 https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=56268887500 ORCID ID: https://orcid.org/0000-0002-5157-1255 3. Кипчакбаева Алия Куанышовна – PhD, қауымдастырылған профессор. Scopus ID – 55589074900 https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=55589074900 ORCID ID: https://orcid.org/0000-0002-0235-9661 4. Сатмбекова Динара Канатовна – PhD, қауымдастырылған профессор. Scopus ID – 57194603063 https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57194603063 ORCID ID: https://orcid.org/0000-0003-1087-3932 5. Қабдылқанова Эльмира Жарайқызы – 8D10104 «Фармация» ББ бойынша 2-курс докторанты. ORCID ID: 0000-0002-3203-282X

	6. Балтабай Бекболат - медицина ғылымдарының магистрі. Scopus ID – 58298770100 Web of science Researcher ID AGA-8820-2022 https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=58298770100 ORCID- https://orcid.org/0000-0003-0031-3149 7. Мухитдин Меруерт Байболатқызы – медицина ғылымдарының магистрі. Scopus ID – 59491761000. Web of Science Researcher ID JHT-9068-2023 https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=59491761000 ORCID ID: https://orcid.org/0009-0007-3406-0561 8. Уванисканова Жұлдыз Найманғазықызы - «8D07105 – Органикалық заттардың химиялық технологиясы» ББ бойынша 3-курс докторанты. Web of Science Researcher ID – HDM-3192-2022 ORCID – https://orcid.org/0000-0003-3719-4198
Қолдану	Жоба отандық өсімдік шикізаты негізінде қабынуға қарсы және антиоксиданттық белсенділігі бар фитопрепараттарды әзірлеуге және стандарттауға бағытталған, бұл оның ғылыми-практикалық маңыздылығын қамтамасыз етеді. Алынған нәтижелер дәрілік заттарды әзірлеуде, нормативтік құжаттаманы қалыптастыруда, сондай-ақ білім беру және реттеуші қызметте қолданылуы мүмкін.
Ұқсас жобалармен салыстырғандағы басымдығы	Жоба фармакогностикалық, фитохимиялық, аналитикалық және фармакологиялық зерттеулерді біріктіретін жүйелі және пәнаралық тәсіл негізінде отандық өсімдік шикізатынан фитопрепараттарды әзірлеу мен стандарттаудың бірыңғай стратегиясын қалыптастыруымен ерекшеленеді. Көптеген зерттеулер жекелеген кезеңдермен шектелетін болса, бұл жоба шикізатты сәйкестендіру мен дайындаудан (GACP) бастап, стандарттау әдістерін әзірлеу және биологиялық белсенділігін бағалауға дейінгі толық циклді қамтиды. Бұл алынған нәтижелердің қайта өндірілуін, дәлелділігін және реттеуші талаптарға сәйкестігін қамтамасыз етіп, фармацевтикалық ғылым мен өндіріс үшін ғылыми жаңалығы мен қолданбалы маңызын арттырады.
Жарияланымдар тізімі (URL, DOI көрсетілген)	-
Патент туралы ақпарат	-